

Nr 407.

Av herr Ericsson i Sörsjön, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 15, med förslag till lag om häradsallmänningar, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 15 föreslås vissa ändringar i nu gällande lagstiftning rörande häradsallmänningar och allmänningsskogar i Norrland och Dalarna. Den mera betydande ändringen synes bestå däri, att allmänningarna av båda slagen inordnas under den allmänna skogsvårdslagen. Åtminstone i fråga om allmänningsskogarna i Dalarna innebär dock detta ingen reell förändring, eftersom dessa allmänningar skötts omsorgsfullt med tillämpning av sunda skogsvårdande principer. Beträffande övriga i propositionen upptagna nya bestämmelser skall här endast omnämnas den, som innebär att rätt till delaktighet i häradsallmänning skall kunna avlösas mot ersättning i penningar, om den fastighet vartill andelen hör förlorat karaktären av jordbruksfastighet. Någon anledning att ifrågasätta riktigheten i en dylik avlösning förefinnes säkerligen icke. Det framgår vidare, att man inom utredningen övervägt huruvida icke liknande avlösningssrätt borde införas även beträffande allmänningsskogarna, men att utredningen, med hänsyn till att ifrågavarande spörsmål syntes mera komplicerat evad det gäller allmänningsskogarna än i fråga om häradsallmänningarna, föreslagit begränsning av inlösningssrätt till de sistnämnda. Det skall ingalunda förnekas att införande av en sådan rätt till inlösning icke kan ske lika lättvindigt med avseende å allmänningsskogarna, men med tanke på att behovet härav anmäler sig även i fråga om dessa, förefaller det egendomligt att man ej inriktat sig på en lösning av spörsmålet om inlösningssrätt för samtliga allmänningar i ett sammanhang. Av yttranden från flera remissinstanser framgår, att enahanda skäl kan åberopas för antagande av regler om inlösningssrätt i fråga om fastighet med delaktighet i allmänningsskog, som i fråga om fastighet med delaktighet i häradsallmänning. Det framgår vidare, att någon undersökning icke förekommit, huruvida avlösning av delaktighet i allmänning kunde vara motiverad av annat skäl än den omständigheten, att fastighet med delaktighet i allmänning icke längre kan betraktas såsom jordbruksfastighet. Undertecknad skall emellertid här angiva ytterligare ett skäl, som måste anses vara av den beskaffenheten, att en avlösning av delaktigheten mot ersättning i penningar är starkt motiverad. I Kopparbergs län kan redovisas åtminstone en socken, i vars allmänningsskog ingår ett antal delägare boende i när-

liggande kommun i området närmast gränsen, vilka icke äga möjlighet att tillgodogöra sig ett enda öres inkomst eller över huvud taget nytta av något slag genom delaktigheten i den andra socknens allmänningsskog. Förfäderna till nu levande delägare i den allmänningsskog, varom här är fråga, hade sina fäbodrar i gränsområdet hörande till den andra socknen, där något storskifte vid den tidpunkten icke genomförts. Uppröjning av mark för slätter samt någon mindre uppodling hade dessutom av dessa utförts och härpå grundade sig den tilldelning av skogsmark, som var och en erhöll vid storskiftets genomförande. Som känt är överenskomms i samband med storskiftet, att en tredjedel av den för var och en tillkommande skogsmarken skulle avsättas till en gemensam allmänning (besparingsskog) i vilken var och en skulle åtnjuta delaktighet i förhållande till innehavet av i mantal satt jord. Nu förhåller det sig emellertid så, att avkastningen från allmänningsskogen användes för olika ändamål uteslutande i den egna socknen, varvid då ingen utdelning i form av penningar förekommer delägarna från den närliggande socknen befinna sig i den mindre angenäma situationen att kunna konstatera, att den skogsmark, uppgående till en tredjedel av det de varit berättigade erhålla vid storskiftet, är en för deras vidkommande värdelös tillgång, på grund av att denna tredjedel befinner sig i den gemensamma allmänningsskogen. Ur rättssynpunkt måste det anses i hög grad otillfredsställande, att det eljest i och för sig nyttiga tillskapandet av allmänningsskog för dessa enskilda medfört ett så ödesdigert resultat. Ur rättvisesynpunkt böra därför regler genomföras för möjliggörande av en avlösning mot ersättning i penningar i sådana fall, då vederbörande delägare bevisligen icke har någon nytta av sin andel i allmänningsskogen. En dylik avlösning får dock under inga förhållanden överlämnas till allmäningsstyrelsen och allmäningsstämman att bestämma om. Det måste tyvärr anses uteslutet att någon medverkan härtill från dessa instansers sida är att förvänta och detta av den orsaken, att man icke gärna vill avstå från en förmån som man under långa tider åtnjutit och använt i den egna kommunen, även om det är fråga om att skipa en nödvändig rättvisa. Det bör enligt min mening ankomma på länsstyrelsen att bestämma härom efter av enskild delägare i allmänningsskog gjord framställning.

Under hänvisning till vad ovan anförts tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 15 måtte besluta,

dels att i fråga om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna avlösning av delaktighet i allmänningsskog skall kunna ske mot ersättning i penningar, då vederbörande delägares fastighet förlorat karaktären av jordbruksfastighet, samt

dels att i fråga om allmänningsskogar i Dalarna avlösnings av delaktighet i allmänningsskog skall av länsstyrelsen kunna medgivas i sådana fall, då delägare bevisligen icke kan tillgodogöra sig någon nytta av allmänningsskogens avkastning.

Stockholm den 25 januari 1952.

Evald Ericsson

i Sörsjön.
